

Prinsentuin

Ontdek je natuur

Wij zijn tegen pesten-protocol

Prinsentuin Oudenbosch

**PESTEN
IS NIET
COOL**

Vooraf

Dit is het anti- pestprotocol van Prinsentuin Oudenbosch. Enerzijds bevat het richtlijnen bij geconstateerd pestgedrag, anderzijds staan er ook voorwaarden en activiteiten in die pesten kunnen voorkomen.

In onze schoolgids staat het volgende vermeld:

“ Prinsentuin Oudenbosch stelt zich ten doel:

Er voor te zorgen dat leerlingen zich op school veilig en gewaardeerd voelen door hen voldoende aandacht en hulp te bieden. Een veilige omgeving is een voorwaarde voor leren en presteren. Leerlingen hebben het recht op een veilige en prettige leeromgeving. Leerlingen en medewerkers dienen zich zo te gedragen, dat er sprake is van een goed en veilig schoolklimaat. Om dit te waarborgen heeft de school regels en voorschriften in het leven geroepen, die het uitgangspunt vormen voor het positief met elkaar omgaan. Directie en medewerkers zien erop toe, dat deze worden nageleefd.”

Dit impliceert dat van de school een actieve houding mag worden verwacht in de voorkoming en aanpak van pestgedrag.

Dit protocol is erop gericht om personeel, leerlingen en ouders op de hoogte te brengen van alles wat de school wil doen om een zo veilig mogelijk schoolklimaat te scheppen.

Josien Beekers
Zorgcoördinator /antipestcoördinator
Oudenbosch, november 2014

1. Pesten

Wat is het verschil tussen pesten en plagen?

Er zijn twee verschillen tussen pesten en plagen:

1. Bij pesten gaat het om het herhaaldelijk en langdurig karakter van negatieve handelingen. Plagen is een vorm van incidenteel of spontaan onbesuisd negatief gedrag.
2. Bij pesten is er sprake van een verstoord machtsevenwicht, een ongelijke machtsrelatie. Degene die blootgesteld is aan de negatieve handelingen heeft moeite om zichzelf te kunnen verdedigen en is relatief hulpeloos tegenover de persoon of de personen die hem treiteren.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. Zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten leerkrachten en anderen niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan.

Leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel hebben echter een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten.

Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben. Voor mentoren betekent het dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groepssfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

Hoe wordt er gepest?

Met woorden:	Bijv.: vernederen, belachelijk maken schelden dreigen met bijnamen aanspreken gemene briefjes, mailtjes, sms-jes schrijven
Lichamelijk:	Bijv.: trekken aan kleding, duwen en sjoeren schoppen en slaan krabben en aan haren trekken wapens gebruiken
Achtervolgen:	Bijv.: opjagen en achterna lopen in de val laten lopen, klem zetten of rijden opsluiten
Uitsluiting:	Bijv.: doodzwijgen en negeren uitsluiten van feestjes bij groepsopdrachten
Stelen en vernielen:	Bijv.:afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen kliederen op boeken banden lek prikken, fiets beschadigen
Afpersing:	Bijv.:dwingen om geld of spullen af te geven het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen.
Digitaal :	Omdat deze vorm van pesten door de enorme toename van het gebruik van sociale media ernstig is toegenomen, wordt dit apart besproken onder 4.

Mogelijke signalen van gepest worden (ook van belang voor ouders)

Niet meer naar school willen
Niet meer over school vertellen thuis
Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden
Slechtere resultaten op school dan vroeger
Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen
Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben
Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen
Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben
De verjaardag niet willen vieren
Niet buiten willen spelen
Niet alleen een boodschap durven doen
Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan
Bepaalde kleren niet meer willen dragen
Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn
Zelf blessures veroorzaken om niet naar school te hoeven

De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken.

Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf minder kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer "vraagt er immers om" gepest te worden. Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau)
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid)

2. Voorkomen van.....

De mentor speelt een belangrijke rol in het tot stand brengen van een veilig klassenklimaat vanaf de allereerste kennismaking.

In leerjaar 1 is dat vanaf de eerste schooldag. Tijdens de introductiedagen bij de start van het schooljaar is er een uitgebreid programma waarin de kinderen elkaar leren kennen. De nadruk ligt op het goed leren omgaan met elkaar. Er wordt aandacht besteed aan de vaardigheid van het luisteren naar elkaar, het samenwerken, het geven en ontvangen van feedback. Door middel van het formuleren van positief gestelde vragen geeft de klas duidelijkheid over hoe ze met elkaar om willen gaan. Vragen zoals 'Hoe ziet een leuke klas eruit?' of 'Hoe wil je zelf behandeld worden?'

De leerlingen formuleren zelf hoe ze met elkaar om willen gaan en schrijven de regels op in hun Compas / agenda. Kern van deze regels is het begrip *respect*. De regels worden positief geformuleerd:

- we luisteren naar elkaar
- we laten elkaar uitspreken
- we blijven van elkaar af
- we blijven van elkaars spullen af
- we sluiten niemand buiten
- we lossen ruzies op door met elkaar te praten
- als we vertellen dat iemand gepest wordt, is dat geen klikken
- iedereen kan zichzelf zijn
- iedereen laat duidelijk blijken dat hij /zij iets niet wil
- als iemand duidelijk maakt dat hij / zij iets niet wil, stoppen we
- we houden ons aan de regels

De klas bespreekt wat plagen is en wat pesten en spreekt af dat degene die het ondergaat bepaalt of het om plagen of pesten gaat.

En natuurlijk worden er ook consequenties afgesproken wanneer een klasgenoot zich niet aan de zelfopgelegde regels houdt.

Na de introductie wordt in de wekelijkse mentoruren verder aandacht besteed aan het sociale klimaat door middel van o.a. klassengesprekken, gezamenlijke opdrachten, etc.

Tijdens de introductie of in één van de eerste mentorlessen (in onder één bovenbouw) worden de regels nog een keer besproken zodat ze voor iedereen weer duidelijk zijn. Eventueel worden nieuwe regels toegevoegd. Ook zouden leerlingen die gepest zijn, uitgenodigd kunnen worden om over hun ervaringen te vertellen.

De mentor bespreekt, dus ook in de klassen 2 t/m 4 met de leerlingen de algemene afspraken en regels in de klas en op school als normaal gebruikelijk aan het begin van het schooljaar. Het onderling plagen en pesten wordt hier benoemd en besproken in alle klassen van de school. De afspraken uit het anti-pestprotocol worden expliciet besproken evenals de schoolregels.

Tijdens de lessen wordt aandacht besteed aan pesten met behulp van een anti-pestprogramma wat door de anti-pestcoördinator is besproken met mentoren.

De school organiseert regelmatig, minimaal eenmaal in de drie jaar, studiedagen/workshops voor een groep /het gehele personeel, waarin het pesten centraal staat.

3. Gepest..... en dan?

Wanneer een leerling het gevoel heeft dat hij /zij gepest wordt, wordt onderstaande stappenlijst gevolgd:

1. De leerling / ouders / andere leerlingen/collega's melden het pestgedrag bij de mentor.
2. De mentor gaat in gesprek met de gepeste leerling en bespreekt plan van aanpak. Tevens wordt samen met leerling besproken hoe hij/zij kan handelen bij pestgedrag.
3. De mentor gaat vervolgens in gesprek met de pester(s). In dit gesprek wordt impact van het pestgedrag op de gepeste belicht.
4. Ouders van beide partijen worden geïnformeerd.
5. Mentor arrangeert een gesprek met pester(s) en gepeste onder leiding van mentor. Hierin wordt uitgesproken wat van beide partijen verwacht wordt. Tevens de gelegenheid om excuses aan te bieden.

Wanneer het pesten niet stopt:

6. Mentor informeert onder/bovenbouwcoördinator.
7. Mentor overlegt met anti-pestcoördinator over mogelijke oplossingen.
8. Indien mogelijk gaat mentor aan de slag met punten uit gesprek met anti-pestcoördinator.
9. Anti-pestcoördinator onderhoudt contact met mentor en management.
10. De mentor kijkt met de gepeste en zijn/haar ouders of hij/zij gebaat is met een training op het gebied van assertiviteit/weerbaarheid/sociale vaardigheid.
11. management en mentor gaan in gesprek met pester(s) en leggen eventuele sanctie op.
12. management en/of mentor informeren ouders van gepeste.
13. School gaat met ouders van pester(s) in gesprek, in dit gesprek wordt het beleid van school uitgelegd en wordt ouders gevraagd achter het beleid van school te gaan staan. Ook wordt medewerking van de ouders gevraagd bij het thuis bespreken van het pestgedrag.

Wanneer geen verbetering optreedt:

14. Indien het gedrag niet verbetert kan er een verwijzing plaatsvinden door anti-pestcoördinator naar externe hulpverlening (eventueel via het ZAT-team.)
15. Wanneer al bovenstaande maatregelen niet het gewenste effect hebben zal door het management passende maatregelen genomen worden jegens de pester om op die manier het gevoel van welbevinden van de gepeste te verbeteren.

Wanneer het pesten buiten schooltijden plaatsvindt, zal de school een meer terughoudende rol moeten spelen en meer verantwoordelijkheid bij de ouders van pester en gepeste leggen. Dit kan betekenen dat de school de ouders van de gepeste leerling adviseert om aangifte te doen.

Wel zal school in alle gevallen een gesprek met pester en gepeste aangaan zoals in stap 1 t/m 6 besproken.

Samenvatting wie doet wat:

Alle medewerkers:

Nemen bij signalen van pestgedrag contact op met de mentor.
Nemen deel aan voorlichtingen op school over pesten.

Mentor:

Preventief:

Behandelt het onderwerp pesten in de mentorklas met behulp van anti-pestprogramma.

Curatief:

Gaat in gesprek met pester(s) en gepeste.

Informeert management

Informeert ouders van pester(s) en gepeste.

Informeert Antipestcoördinator

Onderhoudt contact met ouders pester(s) en gepeste over aanpak en voortgang.

Management:

Gaat met mentor in gesprek met pester wanneer het gedrag ondanks gesprek met mentor niet stopt.

Overlegt met mentor over eventuele sancties.

Overlegt met mentor wie ouders informeert.

Wanneer geen enkele maatregel effectief is, kan het management een sanctie opleggen die verstrekkende gevolgen heeft, zoals schorsing.

Anti- pestcoördinator:

Volgt scholing op het gebied van voorkomen en aanpak pestgedrag.

Zoekt een methode ter voorkoming pestgedrag die bruikbaar is tijdens mentorles.

Blijft op de hoogte van nieuwste ontwikkelingen op het gebied van voorkomen en aanpak pestgedrag.

Onderhoudt contact met directie over in te zetten scholing en effect gebruikte methodes.

Zorgt dat medewerkers over bruikbare informatie beschikken.

Organiseert minstens 1X per drie jaar een scholing voor medewerkers.

Ondersteunt mentor bij aanpak pestgedrag.

Houdt vinger aan de pols of stappen uit dit protocol gevolgd worden bij aanpak pestgedrag.

Schakelt zo nodig externe hulpverleners in bij aanpak pestgedrag.

4. DIGITAAL PESTEN

Waar ligt de verantwoordelijkheid bij digitaal pesten?

De school, de ouders of verzorgers en de leerlingen hebben hier een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het is bij digitaal pesten namelijk niet eenvoudig een duidelijke grens te trekken tussen thuis en school. Uiteraard is het van belang dat ouders hun verantwoordelijkheid nemen en met hun kind over diens gedrag op internet praten. Een vervelende situatie in de klas kan thuis via WhatsApp of Facebook in pesterij ontaarden. Omgekeerd kan het voorkomen dat een leerling afwezig is omdat hij thuis via de mail bedreigingen van klasgenoten heeft ontvangen. Het komt voor dat WhatsApp-ruzies op het schoolplein worden uitgevochten. Dan ligt er een verantwoordelijkheid bij de school. Het digitaal pesten wordt op school soms eerder gesignaleerd dan thuis. Bovendien zitten de (digitale) pesters veelal op dezelfde school als hun slachtoffer. Digitaal pesten is daarmee een probleem dat, in samenwerking met ouders, wel degelijk vanuit school moet worden aangepakt.

Is digitaal pesten strafbaar?

Er zijn verschillende vormen van digitaal pesten die strafbaar zijn. Leerlingen realiseren zich dat vaak niet.

Aangifte

Bij strafbare feiten kan er aangifte worden gedaan. Voor strafrechtelijke vervolging is er bewijs nodig. Om van het digitaal pesten bewijzen te verzamelen, zijn bijvoorbeeld chat-logs te gebruiken. Ook een schermafdruck van een webpagina kan bewijs zijn. Bij minderjarige kinderen doen de ouders aangifte.

Melding

Als er geen aangifte gedaan kan worden, kan er ook een melding gedaan worden. De politie is dan toch op de hoogte van de feiten. De politie kan op deze wijze feiten verzamelen over een pester.

Vormen van digitaal pesten:

Beledigen via sms, mail of chat

Via sms, mail of chat kun je elkaar vervelende boodschappen sturen. Dat gebeurt vaak anoniem of onder een verzonden naam.

Misleiden via internet of mobieltje

Iemand kan zich voordoen als iemand anders, door bijvoorbeeld een nepprofiel aan te maken in een chatprogramma. Omdat je elkaar niet ziet, geloof je al snel dat degene aan de andere kant ook echt degene is die hij of zij zegt dat hij of zij is. En als je je herkenbaarheid uitschakelt op je mobieltje, zie je niet wie jou belt. Je kunt ook in een tekstberichtje (sms) verbergen wie je echt bent.

Bedreigen via internet of mobieltje

Omdat je kunt verbergen wie je echt bent in het contact via internet of mobieltje, kun je iemand gemakkelijk bedreigen.

Roddelen via internet

In het contact via internet kan gemakkelijk geroddeld worden. Bijvoorbeeld via mail of chat. Degene over wie geroddeld wordt, wordt gewoon niet uitgenodigd voor het gesprek.

Inbreken in iemands mailbox of chatprogramma

Door achter iemands wachtwoorden te komen, kun je in zijn of haar mailbox komen of je in een chatprogramma voordoen als die persoon. Je kunt dan uit naam van die persoon vervelende berichtjes rondsturen naar zijn of haar contactpersonen.

Wachtwoord veranderen

Als je achter iemands wachtwoord kunt komen, kun je het wachtwoord ook veranderen. En dan kan de ander niet meer bij zijn of haar eigen mail of chataccount.

Wachtwoorden stelen en misbruiken

Foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen

Met je mobieltje kun je ongemerkt foto's maken. Met een webcam kan dit ook. Deze foto's kunnen heel persoonlijk en soms ook heel gênant zijn. Door ze op internet te plaatsen, kunnen veel mensen deze foto's ook bekijken. Vaak worden ze ook nog bewerkt om degene op de foto nog belachelijker te maken. Foto's die op internet verschijnen, zijn heel moeilijk te verwijderen, omdat ze overal weer op kunnen duiken.

Privé gegevens op een site plaatsen

Het op een site zetten van iemands privé gegevens, kan ervoor zorgen dat deze persoon lastig wordt gevallen door vreemden. Iemand kan ook belachelijk gemaakt worden, door deze gegevens op compromitterende sites te zetten.

Virussen sturen

Door virussen naar iemands computer te sturen, zorg je ervoor dat die computer crasht.

Stalking (wet belaging)

Belaging of stalking is in Nederland bij wet verboden. Dit is het stelselmatig lastigvallen van een persoon door die persoon te achtervolgen, steeds op hinderlijke wijze contact op te nemen en soms ook te bedreigen met het oogmerk die ander te dwingen iets te doen, niet te doen of te dulden dan wel vrees aan te jagen. Artikel 285b. Bijvoorbeeld iemand die een leerling steeds lastig valt door het sturen van sms'jes of e-mail. Mogelijke straf: geldboete of gevangenisstraf.

Blootfoto's (wet kinderporno)

Het op internet zetten van blootfoto's van minderjarige leerlingen valt onder de wet op de kinderporno. Het maken en het verspreiden is strafbaar. Ook de personen die ze doorsturen zijn dus strafbaar. Artikel 240b.

Hacken (wet computercriminaliteit 1993)

Hacken is niets meer of minder dan inbreken op de computer van een ander. Vervolgens kan de inbreker allerlei instellingen aanpassen of gegevens stelen. Hacken is een strafbaar feit.

Happy slapping

Happy slapping is het uitlokken of veroorzaken van geweld, deze acties opnemen en vervolgens deze op internet zetten.

Hoe kun je digitaal pesten proberen te voorkomen?

Leerlingen bewust maken van de gevaren op internet, de effecten van digitaal pesten en de strafbare feiten. Dit kan door het inschakelen van externe deskundigen, zoals bijv. Bureau Halt.

Laat leerlingen het Diploma Veilig Internet behalen, zie de website www.iksurfveilig.nl

Afspraken maken over internetgedrag en samen met de leerlingen regels maken.

Pesten bespreekbaar maken in de klas en leerlingen elkaar daarop laten aanspreken.

Schoolreglement aanpassen. Bijvoorbeeld: "het maken van opnames van medeleerlingen en leerkrachten zonder toestemming kan leiden tot schorsing/verwijdering/disciplinaire maatregelen".

Opleiden van medewerkers in de school (ook onderwijsondersteunend personeel) is noodzakelijk. Een studiemiddag zorgt dat medewerkers up to date met hun kennis zijn.

Ouders informeren door een ouderavond. Ouders zijn in het algemeen niet goed op de hoogte van wat hun kind op internet doet. Alleen door met de ouders samen te werken is digitaal pesten aan te pakken.

Bij de aanpak van digitaal pesten gelden de stappen zoals genoemd onder **3**.

5. Realisatie

Niet alles wat in dit protocol staat, is nu al ingezet in de praktijk. Er zal nog een aantal stappen genomen moeten worden. Hieronder staat genoemd wat er nog gerealiseerd moet worden en op welke termijn dit gaat gebeuren.

Wanneer deze stappen gezet zijn, zal dit niet betekenen dat dit protocol af is. In onze ogen is een anti-pestprotocol een groeidocument wat regelmatig geëvalueerd en aangepast dient te worden. De praktijk zal namelijk uitwijzen in hoeverre de afspraken bruikbaar zijn. Ook zullen de gebruikte methodes regelmatig onder het licht moeten worden gehouden om te kijken of zij nog het doel dienen waarvoor zij gebruikt worden.

1. Wat: Er zal een goedgekeurd anti-pestprogramma aangeschaft moeten worden wat bruikbaar is tijdens de mentorlessen van de leerjaren 1, 2, 3 en 4. Wellicht moet er een verschil in programma zijn voor onderbouw en bovenbouw.

Planning: Voorjaar 2015 wordt door de antipestcoördinator gezocht naar een goede methode.

Schooljaar 15-16: mentoren worden getraind in het gebruik van deze methode.

Augustus 2016: Start methode in alle leerjaren.

Zolang er geen ander methode is, worden diverse onderdelen van Leefstijl ingezet. Deze onderdelen worden geselecteerd door de coördinatoren onder- en bovenbouw en de zorgcoördinator.

2. Wat: Medewerkers zullen scholing moeten krijgen in het herkennen van pestgedrag en het aanleren van adequaat gedrag.

Planning: Voorjaar 2015: bijeenkomst met als onderwerp digitaal pesten

Schooljaar 15-16: Scholingsmoment over pesten.

3. Wat: Anti-pestcoördinator volgt scholing om taak naar behoren uit te kunnen voeren.

Planning: Voorjaar 2015 wordt scholing gevolgd (verzorgd door Rigardus te Rotterdam)